

ЖИВКО ЖИВКОВ

За пръв път уснах за Вапцаров, когато излезе неговата стихосбирка "Исторни песни", която намери най-широк прием сред младежта. Спомням си как наскоро, след отпечатването на стихосбирката, при едно посещение в Пловдив, група ремсисти дълго ме разпитваха кой е Никола Йонков, изказваха възхищението си от неговите стихове и искаха да го видят в Пловдив.

Лично се запознах с Никола Йонков Вапцаров по-късно, в разгара на войната срещу СССР, когато заедно прекарахме месец и половина в една килия в Дирекцията на полицията в София.

На 24 май през 1942 година бях докаран под стража от концентрационния лагер "Кръсто поле", намиращ се в село Еникьой - Коантийско, в Дирекцията на полицията в София. Беше около 3-часа след обяд, когато ме въведоха на разпит. Разпитът се провеждаше от група опитни по лицейски агенти, които още при първите отрицателни отговори на зададените ми въпроси, започваха с присъщата им озвереност да ме измъчват по всички правила на фашистката инквизиция.

Още със започването на разпита ми стана ясно, че полицейските инквизитори са си поставили за цел да изтръгнат признание за проведената от мене, преди две години, нелегална работа, като пратеник на ЦК на РМС в окръжната организация на РМС в Ломско, в която сега полицията бе успяла да извърши някои разкрития.

Уморените, изпотени и кръвясали полицейски агенти работеха на смени, предавайки един на друг бича и железата.

Спомням си, че привечер дойде и за мене така желаният отпих, за който от сърце благодарих на моите другари, които, оказа се, точно в тоя час провеждаха демонстрация в сегашния Парк на свободата, тогава наричан Борисова градина, за да чествуват 24-ти май - деня на славянската писменост и българска култура. При първото тревожно съобщение, че "комунистите се събират към Борисовата градина", полицейските агенти "преустановиха работа", оставиха един пазач и бегом се повесоха към мястото на демонстрацията. След един час те се върнаха отново и продължиха жестоката си "работа" дотогава, докато се увериха, чрез горене на носа и тялото, че съм изгубил чувствителност. Колкото и да бях пребит, аз чувах техните разговори. Те се съвещаваха къде да ме поставят, тъй като по това време Дирекцията на полицията беше препълнена с арестувани и нямаше свободна килия. По своите правила те не допускаха да се събират в една килия арестувани от една "конспирация". В крайна нужда те слагаха в една килия хора, за които им бе ясно, че нямат никаква връзка помежду си.